

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 24 Σεπτεμβρίου 2020

Οι ελεγκτές εξετάζουν πώς η αντίδραση της ΕΕ στις κρίσεις της περιόδου 2008-2012 ενίσχυσε την ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα

Ο αντίκτυπος της πανδημίας της COVID-19 υπερβαίνει κατά πολύ εκείνον της χρηματοπιστωτικής κρίσης / κρίσης δημόσιου χρέους της περιόδου 2008-2012, και οι αλυσιδωτές αντιδράσεις που έχει προκαλέσει στην οικονομία δεν έχουν ακόμη εκτονωθεί. Η «έξυπνη» ανάκαμψη θα εξαρτηθεί από την αξιοποίηση των διδαγμάτων από την τελευταία κρίση και την αντιμετώπιση των αδυναμιών που εντοπίστηκαν. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) δημοσίευσε σήμερα μια νέα επισκόπηση, στην οποία καταγράφει τις εξελίξεις στην οικονομική και χρηματοπιστωτική αρχιτεκτονική της ΕΕ κατά την τελευταία δεκαετία και επισημαίνει τα εναπομένοντα προβλήματα, τους πιθανούς κινδύνους και τα κενά πολιτικής.

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και η επακόλουθη οικονομική κρίση και κρίση δημόσιου χρέους της περιόδου 2008-2012 στη ζώνη του ευρώ είχαν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην ανάπτυξη και τη δημοσιονομική σταθερότητα στην ΕΕ. Οι επιπτώσεις τους οξύνθηκαν από τις αδυναμίες του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ και από την ανεπάρκεια των εργαλείων πολιτικής, της παρακολούθησης και του κανονιστικού περιβάλλοντος, καθώς και από την ελλιπή θεσμική αρχιτεκτονική της ζώνης του ευρώ. Η πανδημία της COVID-19 δοκιμάζει την εποχή αυτή την ανθεκτικότητα της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής αρχιτεκτονικής της ΕΕ, τόσο από την άποψη του μεγέθους των οικονομικών επιπτώσεων όσο και από την άποψη της κλίμακας της αντίδρασης των αρχών.

«Μια δεκαετία μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, κρίναμε σημαντικό να γίνει αποτίμηση των αντιδράσεων της ΕΕ», δήλωσε η **Ivana Maletić, Μέλος του ΕΕΣ και αρμόδια για την επισκόπηση**. «Ο οικονομικός κλυδωνισμός συνεπεία της νόσου COVID-19 είναι πολύ μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο σε συνέχεια της κρίσης του 2008, αλλά η αξιοποίηση των αντιληθέντων διδαγμάτων θα συμβάλει στην αντιμετώπιση των τρεχουσών προκλήσεων».

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της επισκόπησης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της επισκόπησης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

eca.europa.eu

Στην επισκόπηση αυτή, η οποία αξιοποιεί στοιχεία από προηγούμενους ελέγχους και αναλύσεις άλλων σχετικών ενωσιακών και διεθνών οργανισμών, οι ελεγκτές σημειώνουν ότι η εργαλειοθήκη της ΕΕ για την αντιμετώπιση χρηματοπιστωτικών κρίσεων ενισχύθηκε τα τελευταία χρόνια. Η ΕΕ συγκρότησε εποπτικές αρχές σε ενωσιακό επίπεδο στον χρηματοπιστωτικό τομέα, αυστηροποίησε τη ρύθμιση και την εποπτεία των τραπεζών και δημιούργησε ένα πλαίσιο για την εύρυθμη εξυγίανσή τους. Τα μέτρα αυτά συνέβαλαν στην αντιμετώπιση ορισμένων από τις αδυναμίες στους τομείς της τραπεζικής εποπτείας και εξυγίανσης το 2009. Ξεκίνησαν επίσης οι εργασίες για την Τραπεζική Ένωση και την Ένωση Κεφαλαιαγορών. Εντούτοις, οι ελεγκτές επισημαίνουν και τα ακόλουθα προβλήματα που εξακολουθούν να υφίστανται:

- το χαμηλό επίπεδο κερδοφορίας και δυνατότητας εξυγίανσης των τραπεζών, το υψηλό (αν και μειούμενο) επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) σε ορισμένα κράτη μέλη και την ποικιλομορφία των εθνικών νομοθεσιών περί αφερεγγυότητας των τραπεζών·
- το δυνητικά πιο επισφαλές χρηματοπιστωτικό σύστημα λόγω πιστωτικών ζημιών, ανάλογα με τη διάρκεια και την έκταση της ύφεσης που θα προκαλέσει η κρίση της COVID-19·
- τη διαχείριση των αντικρουόμενων εθνικών και ενωσιακών συμφερόντων που εξακολουθεί να μην είναι αποτελεσματική, παρά τις σημαντικές προσπάθειες για την τυποποίηση της εποπτείας στα κράτη μέλη, και την καταχρηστική επιλογή του ευνοϊκότερου καθεστώτος (ρυθμιστικό αρμπιτράζ) αποτελεί ακόμη πρόβλημα, όπως επισημάνθηκε στο πλαίσιο προηγούμενων ελέγχων του ΕΕΣ που αφορούσαν ειδικά τις εποπτικές αρχές της ΕΕ (EAT, EIOPA και ESMA)·
- τα εργαλεία που διαθέτει η ΕΕ για τον εντοπισμό συστημικών χρηματοπιστωτικών κινδύνων εφαρμόζονται μέχρι στιγμής κυρίως στον τραπεζικό τομέα, ενώ το μακροπροληπτικό πλαίσιο για τους τομείς των ασφαλίσεων, των συντάξεων και των μη τραπεζικών χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών είναι λιγότερο ανεπτυγμένο και τελεί ακόμη υπό εξέταση σε επίπεδο ΕΕ.

Οι ελεγκτές επισημαίνουν επίσης ότι, προκειμένου να επιτευχθούν οι φιλόδοξοι στόχοι της για την προστασία, την εποπτεία και την ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα της, η ΕΕ πρέπει να διαθέσει επαρκείς δημοσιονομικούς και ανθρώπινους πόρους και να ολοκληρώσει την Ένωση Κεφαλαιαγορών και την Τραπεζική Ένωση (της οποίας ο τρίτος πυλώνας εξακολουθεί να απουσιάζει).

Πριν από την κρίση του 2008, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των δημόσιων οικονομικών χαρακτηρίζονταν από αδυναμίες, τα δημοσιονομικά αποθέματα σε ορισμένα κράτη μέλη ήταν χαμηλά και ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ ανεπαρκής. Υπάρχουν αναλογίες με την κατάσταση που επικρατεί το 2020, καθώς υπάρχει επί του παρόντος ο κίνδυνος να διευρυνθούν οι οικονομικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών και η κρίση της COVID-19 να οδηγήσει σε σοβαρή επιδείνωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους, καθώς ασκεί ισχυρή πίεση στις δημόσιες δαπάνες και τα δημόσια έσοδα. Σύμφωνα με τους ελεγκτές, τα κράτη μέλη με υψηλό χρέος προ της πανδημίας είναι περισσότερο ευάλωτα, καθώς αυτό επηρεάζει σημαντικά την ικανότητά τους να εφαρμόζουν πολιτικές, να παρέχουν βοήθεια σε επιχειρήσεις ή γενική κοινωνική μέριμνα.

Τα μέτρα που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης της COVID-19 στις οικονομίες και τα οικονομικά της ΕΕ οδηγούν σε νέες θεσμικές και πολιτικές απαντήσεις. Όπως επισημάνθηκε στο πλαίσιο προηγούμενων ελέγχων σχετικά με τον συντονισμό της δημοσιονομικής πολιτικής της ΕΕ, η πολυπλοκότητα της οικονομικής διακυβέρνησης σε ενωσιακό επίπεδο αυξάνεται, η επιβολή των κανόνων είναι δύσκολη και βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη διακριτική ευχέρεια και την κρίση εμπειρογνώμονα της Επιτροπής και του Συμβουλίου, ενώ απαιτούνται πολύ

εντατικότερες προσπάθειες των κρατών μελών για την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που συνιστά η ΕΕ.

Σημείωμα προς τους συντάκτες

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, το ΑΕΠ της ΕΕ προβλέπεται να συρρικνωθεί κατά 7,4 % το 2020 (7,7 % για τη ζώνη του ευρώ), μείωση μεγαλύτερη σε σύγκριση με οποιοδήποτε έτος της περιόδου της κρίσης (2008-2012). Η ΕΕ επιτρέπει προσωρινές εξαιρέσεις από τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και ενεργοποιεί τη γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης προκειμένου να επιτρέψει στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν χωρίς καθυστέρηση υποστηρικτικές δημοσιονομικές πολιτικές και πολιτικές στήριξης των επιχειρήσεων. Επιπλέον, δημιούργησε νέα δημοσιονομικά μέσα για τη στήριξη της ανάκαμψης των κρατών μελών και την προστασία της εσωτερικής αγοράς και της σταθερότητας του ευρώ. Σε αυτά περιλαμβάνονται η δέσμη μέτρων NextGenerationEU, ύψους 750 δισεκατομμυρίων ευρώ, και ο ακρογωνιαίος λίθος της, ο νέος Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της ΕΕ, καθώς και τρία δίκτυα ασφαλείας συνολικού ύψους 540 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Η επισκόπηση του ΕΕΣ με τίτλο «*Πώς αξιοποίησε η ΕΕ τα διδάγματα από τη χρηματοπιστωτική κρίση και την κρίση δημόσιου χρέους της περιόδου 2008-2012*» είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του ΕΕΣ (eca.europa.eu) σε 23 γλώσσες της ΕΕ. Οι επισκοπήσεις παρουσιάζουν τα πραγματικά περιστατικά που πλασιώνουν ένα συγκεκριμένο ζήτημα, χωρίς ωστόσο να συνιστούν έλεγχο. Η συγκεκριμένη επισκόπηση παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αρχική αντίδραση στην κρίση της COVID-19 και συμπληρώνει άλλες εργασίες του ΕΕΣ σχετικά με την COVID-19, συμπεριλαμβανομένων των γνωμών σχετικά με τον [κανονισμό περί κοινών διατάξεων \(ΚΚΔ\)](#), την πρωτοβουλία [REACT-EU](#), το [Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης](#) και τον [Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας](#). Σύντομα θα δημοσιευθούν δύο επισκοπήσεις σχετικά με τη συμβολή της ΕΕ στην αντιμετώπιση της νόσου COVID-19, σε επίπεδο πολιτικής στον τομέα της δημόσιας υγείας και οικονομίας αντίστοιχα. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έλαβε το ΕΕΣ στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της πανδημίας της COVID-19 θα βρείτε [εδώ](#).

Υπεύθυνη Τύπου: *Claudia Spiti* - claudia.spiti@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691553547